

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

No5

2026 MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afrovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

АДАПТИВНОЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	10
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Исматуллаев Темур Равшан угли	
STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	18
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА.....	26
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишеревич	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	35
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLOATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	41
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	48
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAkatNI BOSHqARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSESSORLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIqISH.....	53
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	62
Alimova Dilafro'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	68
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR.....	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ..	74
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHqARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	89
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH.....	101
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	106
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	

MHXS STANDARTLARIGA O‘TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	117
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO‘P O‘LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	123
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	127
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO‘Y BERISHI MUMKIN BO‘LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	132
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o‘g‘li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQRISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH...	143
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg‘ashova Madina, Jo‘rayev Muhiddin	
JAHON MOLIYAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	147
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA “TEJAMKOR ISHLAB CHIQRISH” KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	151
Mamasoliyev G‘ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDIY BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO‘LLARI.....	156
Mamadjanova Tuyg‘unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASTERLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO‘SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	161
Yusupova Feruza Yo‘ldoshevna	
AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O‘RNI	166
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	173
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	178
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	184
O‘tbosarov Abrorbek Adxamjon o‘g‘li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQRISH.....	189
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLIISH VA UNING MUAMMOLARI.....	196
Ro‘zmetov Mansur	
O‘ZBEKISTONDA IJTIMOYIY TURIZMNI QO‘LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	200
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIYAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO‘RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIYAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	205
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	210
Turaboev Ibroxim Ismoil o‘g‘li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG‘DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	215
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	225
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ.....	231
Тожалиев Шохрух Талип ўғли GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	236
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	241
Azlarova Aziza Axrorovna AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	248
Marufxanov Davron Hasanovich O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI.....	255
Isakjanova Saboxat Muhamedovna MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI.....	263
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI.....	268
Anvar Deberdiyev RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	272
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	278
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILiyATIGA YANGICHA YONDASHUV.....	283
Tadjiev Bexzod Umidjanovich OTMNI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLIYAVIY MODELARI.....	290
Tuxliyev Bozor Karimovich TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	293
Abirova Nargizabonu TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	298
Ro'ziyeva Maftuna Yusufovna OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	303
Sharipova Shahlo Istamovna METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	308
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li SANOAT KORXONALARIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	312
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOY XARAJATLARNI BOSHQARISH.....	323
Primova Nigora Ikrom qizi	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	331
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ELEKTRON TIJORAT BILAN SHUG'ULLANUVCHI KORXONALARDA MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASI..	337
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	341
Xakimov Akbar Anvarovich	
FOTOELEKTRIK TIZIM SAMARADORLIGIGA HARORAT, SOYALANISH VA DEGRADATSIYA OMILLARINING TA'SIRI.....	344
Majidova Maxliyo A'zam qizi	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	354
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
STUDY OF THE INFLUENCE OF MEMBRANE REACTOR ON METHANE CONVERSION WITH WATER VAPOR AND CARBON OXIDE (IV).....	362
Umida Shabarova, Sugdiyana Abdurasulova	
ESG MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN: EVALUATION PRACTICES, KEY DETERMINANTS, AND STRATEGIC PRIORITIES.....	367
Sanemkhan Abdullaeva	
UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	375
Boymirzayev Doniyorbek Anvarjon o'g'li	
PEDAGOGIK MAHORATNI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRADIGAN PLATFORMA ISHLAB CHIQLASH	379
Salomov Shokirjon, Boboyev Shavkat, Normamatov Xayriddin	
ПОВЫШЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ ВТОРИЧНОГО ПОЛИЭТИЛЕНА.....	386
Назаров Феруз, Назаров Фарход, Ахмедова Фазилат, Элмуродов Элгез, Янгибоев Асадбек	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Rasulov Akmal Xurshid o'g'li	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	397
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI	403
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	407
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
XORAZM VILOYATINING IQTISODIY SALOHİYATI VA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TARKIBI HAMDA JORIY HOLATI	411
Karimova Shaxnoza O'ktamovna	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	418
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH	423
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
AKTIVLAR QADRSIZLANISHI XARAJATLARINING MOLIYAVIY VA SOLIQ HISOBOTLARIGA TA'SIRI.....	427
Jarimbetov Ajiniyaz Kurbanbaevich	

MUHANDISLIK GEOMETRIYASI VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA MULTIMEDIA VA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM NATIJALARIGA TA'SIRI: AUDIO VA VIDEOTEKNOLOGIYALAR IXTISOSLIGI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	430
Utkirova Mamura Faxriddin qizi	
HUDUDIY TADBIRKORLIK TIZIMIDA INVESTITSION RESURSLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL VA EKONOMETRIK YONDASHUVLARI	436
Isakov Axmadali Esanbayevich	
MINTAQAVIY OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA INVESTITSION RESURSLARNING TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH	444
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
XABAR ALMASHISHGA ASOSLANGAN MARKETINGDA ISTE'MOLCHILARNING SHAXSIY HAYOTINI KUTILMALARI	452
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI OPTIMALLASHTIRISH VA SOG'LOM RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT SEKTORINI INSTITUTSIONAL ISLOH QILISHNING QIYOSIY TAHLILI.....	461
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
ZAMONAVIY SERVIS KOMPANIYALAR TANNARXINI ANIQLASHNING DOLZARB YO'NALISHLARI	471
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
NAVOIY VILOYATINING TURISTIK OBYEKTLARI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI TAHLILI	477
Turayev Abduvoxid Kuldashevich	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	483
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich	
QORAKO'L TERI JINGALAKLARINING TAKRORLANMAS KO'RINISHI VA XUSUSIYATLARI.....	492
Hakimova Sh.Q., Azimov J.Sh., Farmonov F.F.	
YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	497
Koriev Orif Azizovich	
HUDUDLARDA OLIY TA'LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	502
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Karimov Chuxmor Abdirashidovich	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA MOLIYAVIY NATIJALARI TAHLILI.....	507
Alimov Baxodir Batirovich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISHNING IQTISODIY TAHLILI	513
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINING ROLI	516
Xodjimatom Maksudbek Ubaydullayevich	
MINTAQA TURIZM INDUSTRIYASINING IQTISODIY RIVOJLANISHI VA BOSHQARUV FAOLIYATLARI TAHLILI	520
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Ruziqulov Aziz Tuxtayevich	
TIJORAT BANKLARIDA FINTECH TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH ORQALI MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI TA'MINLASH: NAZARIY YONDASHUV VA ISTIQBOLLAR	526
Nazarova Shohista Tolmas qizi	
METALLARGA BOSIM OSTIDA ISHLOV BERISH JARAYONLARINI RAQAMLI MODELLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	531
Xasanov Kamoliddin Akmal o'g'li, Abdullayev Fatxulla Sagdullayevich, Diyorov Salohiddin Farhod o'g'li, Jalolov Jafar Jamol o'g'li	

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL MABLAG'LARI HISOBINI MHHS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	537
Umurzakov Dilshodbek Xakimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI YASHIRIN IQTISODIYOTNI AMALGA OSHIRISHGA UNDOVCHI OMILLAR.....	543
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
MINTAQANING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	548
Maxmudov Jasurbek Ergashevich	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MUZEY OBYEKTINING SIG'IM TAHLILI: FAYZULLA XO'JAYEV UY-MUZEYI TAJRIBASIDA.....	553
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIKLARI.....	560
Turdiyeva Muqaddas Umarovna	
МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО ОБЪЕКТА ДЛЯ АНАЛИЗА КОМПЛЕКСНЫХ ЦИФРОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ.....	565
Гулямов Шухрат, Шамсутдинова Винера, Караханова Алсу, Зайниддинова Зебинисо	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY MEKANIZMLARI	571
Yuldoshov Otabek Jovli o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING XALQARO KAPITAL BOZORLARIGA INTEGRATSIYASI VA INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH MEKANIZMLARI.....	576
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSH SALOHİYATNI SHAKLLANTIRISH VA RAQOBAT USTUNLIKLARINI TA'MINLASH MEKANIZMLARI	583
Asenbaeva Aydaygul, Toshqulova Aziza	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	587
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	591
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
SCENARIO-BASED ECONOMETRIC EVALUATION OF REAL INVESTMENT EFFICIENCY IN SMALL BUSINESS ACTIVITIES.....	601
Otajanov Umid Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIY O'SISHNI RAG'BATLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	611
Iminoxunov Abduko'xor Abdivaitovich	
BANK 4.0 SHAROITIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BANK BOSHQARUVI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	619
Boltayev Zokirjon Otanazarovich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA SUV RESURSLARI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	622
Sapayev Azamat Rustamovich	
ФИСКАЛЬНЫЕ ПРАВИЛА В СРЕДНЕСРОЧНОМ БЮДЖЕТНОМ ПЛАНИРОВАНИИ.....	626
Е.М. Соң	
BUXORO VILOYATINING YALPI HUDUDIY MAHSULOT DINAMIKASI VA UNING TARMOQ TUZILMASIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLAR TAHLILI	631
Raxmonqulova Nafisa Olimjonovna	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	

O'ZBEKISTONDA "O'ZSUVA'TA'MINOT" AJ TIZIMI KORXONALARINI "YASHIL" MOLIYALASHTIRISHNI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA JALB QILINGAN XUSUSIY INVESTITSIYALAR DINAMIKASINING IQTISODIY TAHLILI	652
Risqibekova Nozimaxon	
WAYS TO REDUCING POVERTY BY INCREASING INCOME: INSTITUTIONAL AND SOCIO-ECONOMIC MECHANISMS	657
Muxammedov Jasurbek Oллоberdi ugli, Ganiyev Muhammadjon Khalilovich	
QURILISH KORXONALARIDA XARAJATLARNI KLASSIFIKASIYA QILISH VA HISOBGA OLISH TIZIMI	663
Toshimov Azizbek Hakimovich	
MARKAZIY OSIYO DAVLATLARIDA SUV RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH.....	667
Jobborov Elmurod Normo'minovich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING HUDUDIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI...	672
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
HUDUDLARARO IQTISODIY NOMUTANOSIBLIK VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	677
Erkinova Dildora Ravshonbek qizi	
XORIJIY BANKLAR AMALIYOTIDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH TAJRIBASI	683
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ПОВЫШЕНИЮ РАБОТОСПОСОБНОСТИ МЕТАЛЛОРЕЖУЩЕГО ИНСТРУМЕНТА ПРИ ОБРАБОТКЕ ТРУДНООБРАБАТЫВАЕМЫХ МАТЕРИАЛОВ.....	687
Желтухин Андрей Владимирович	
AUDITORLARNING PROFESSIONAL FIKR VA MULOHAZALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO ILG'OR TAJRIBALARNING AHAMIYATI	694
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
SOVUTGICH QURILMASIDAGI KONDITSIONERDAN AJRALIB CHIQUADIGAN ISSIQLIKDAN MAHSULOTLARNI QURITISHDA FOYDALANISH	699
Nuritov Ikrom, Ibojeva Sevinch, Sultonmurodova Xurinis	
ORGANISATIONAL BEHAVIOR IN ENTERPRISES AND ITS IMPACT ON MANAGEMENT DECISION-MAKING: A REVIEW OF THEORIES	704
Djumanov A.A.	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI VA DOLZARB MUAMMOLARI	714
Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Mannabova Madina Sunnatillo qizi	
MILLIY GO'SHT CHORVACHILIGINING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA TASHKILY-IQTISODIY OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	721
Kushakov Faxriddin Baxtiyarovich	
KORXONANING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDA XARAJATLAR MONITORINGINING ROLI.....	731
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA KADRLAR TAYYORLASH VA DUAL TA'LIM TIZIMI RIVOJI.....	738
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISH MAQSADLARI VA ISTIQBOLLARI....	741
Musayeva Shoirazimovna	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ЖЕНСКОГО ТРУДА НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ И ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	746
Дониёрова Зухрабону Алишер кизи	
TRANSPORT LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING MAMLUKAT IQTISODIYOTI RIVOJIDAGI O'RNI	754
Abdusalikova Komila Abdusalikovna	

TRANSPORT LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING MAMLAKAT IQTISODIYOTI RIVOJIDAGI O'RNI

Abdusalikova Komila Abdusalikovna

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Marketing" kafedrasida assistenti

Annotatsiya. Mazkur maqolada transport-logistika xizmatlarini rivojlantirishning mamlakat iqtisodiyoti taraqqiyotidagi o'rni alohida yoritilgan. Mamlakatimizda transport-logistika tizimini jadal rivojlantirish, transport infratuzilmasini takomillashtirishga investitsiyalarni jalb qilish hamda yuk tashish bozorida sog'lom raqobat muhitini shakllantirish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: transport, logistika xizmatlari, infratuzilma, investitsiya, yuk tashish, raqobat, logistika markazlari, ombor komplekslari, tranzit imkoniyatlar.

Abstract. This article examines the role of developing transport and logistics services in the economic growth of the country. Recommendations are provided for accelerating the development of the national transport and logistics system, attracting investment to improve transport infrastructure, and creating a healthy competitive environment in the freight transportation market.

Keywords: transport, logistics services, infrastructure, investment, freight transportation, competition, logistics centers, warehouse complexes, transit opportunities.

Аннотация. В данной статье рассматривается роль развития транспортно-логистических услуг в экономическом развитии страны. Предложены рекомендации по ускоренному развитию транспортно-логистической системы страны, привлечению инвестиций в совершенствование транспортной инфраструктуры и формированию здоровой конкурентной среды на рынке грузоперевозок.

Ключевые слова: транспорт, логистические услуги, инфраструктура, инвестиции, грузоперевозки, конкуренция, логистические центры, складские комплексы, транзитные возможности.

KIRISH

O'zbekistonda transport-logistika xizmatlari tizimini jadal rivojlantirish bugungi kunda iqtisodiy taraqqiyotning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Mamlakatning qulay geografik joylashuvi xalqaro savdo va tranzit xizmatlarini kengaytirish uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Shu sababli transport infratuzilmasini takomillashtirish, logistika xizmatlari sifatini oshirish hamda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda.

Transport-logistika xizmatlari tizimini rivojlantirishda, avvalo, avtomobil va temir yo'l tarmoqlarini zamon talablariga mos ravishda modernizatsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Sifatli yo'llar va qulay transport qatnovi yuk hamda yo'lovchi tashish jarayonlarini tezlashtiradi. Bu esa ichki va tashqi savdo hajmining oshishiga xizmat qiladi. Shuningdek, aeroportlar va logistika markazlarini modernizatsiya qilish orqali mamlakatning xalqaro tranzit salohiyatini yanada kuchaytirish mumkin.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalar logistika sohasining ajralmas qismiga aylanmoqda. Elektron hujjat aylanishi, yuklarni onlayn kuzatish va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari xizmat ko'rsatish samaradorligini oshiradi. Natijada ortiqcha vaqt va xarajatlar qisqarib, tadbirkorlar uchun yanada qulay imkoniyatlar yaratiladi.

Bundan tashqari, logistika markazlari va ombor komplekslarini kengaytirish ham muhim ahamiyatga ega. Bunday markazlar mahsulotlarni saqlash, qayta taqsimlash va tezkor yetkazib berish imkonini beradi. Ayniqsa, eksport qilinadigan mahsulotlarning sifatini saqlash va ularni xorijiy bozorlarga tez yetkazishda transport-logistika xizmatlari tizimi muhim o'rin tutadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Logistika tushunchasi qadimiy tarixga ega bo'lib, "logistika" so'zi kelib chiqishiga ko'ra yunon tiliga mansubdir. Qadimgi Afinada "logist" deb ataluvchi maxsus amaldorlar faoliyat yuritgan bo'lib, ular ijtimoiy

boshqaruv va moliyaviy nazorat vazifalarini amalga oshirganlar. Eramizdan avvalgi V asrda logistlar har yili qur'a tashlash yo'li bilan saylangan va ularning asosiy vazifasi vakolati tugagan amaldorlarning hisobotlarini tekshirib, ularni faxriy fuqarolar kengashiga taqdim etishdan iborat bo'lgan. Kengash qarori yakuniy hisoblangan.

Qadimgi Rimda esa ayrim ma'muriy va diniy vazifalarni bajaruvchi amaldorlar logistlar deb atalgan. Vizantiya imperatori Lev VI (866–912 yy.) davrida logistika armiyani ta'minlash hamda uning harakatini boshqarish san'ati sifatida talqin etilgan. Nemis tadqiqotchisi G. Pavellekning ta'kidlashicha, Vizantiya imperiyasida logistika "armiyaga maosh to'lash, uni zarur tartibda qurollantirish va taqsimlash, ehtiyojlarini o'z vaqtida va to'liq qondirish, shuningdek, qurolli kuchlarning harakatlanishi va joylashuvini boshqarish"ni anglatgan.

Bugungi kunda "logistika" atamasi dunyoning asosiy Yevropa tillarida keng qo'llaniladi, biroq turli mamlakatlarda uning mazmuni va talqini ma'lum darajada farqlanadi. Zamonaviy iqtisodiyotda logistika mahsulotlar, xizmatlar va axborot oqimlarini samarali boshqarish tizimi sifatida qaralib, transport-logistika xizmatlarini rivojlantirishda muhim ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qilmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur maqolada Yangi O'zbekistonni rivojlantirish sharoitida logistika xizmatlari tizimi, xususan, transport-logistika xizmatlarini takomillashtirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Tadqiqot jarayonida transport-logistika xizmatlarining iqtisodiy ahamiyatini o'rganishda tahlil va sintez, tizimli tahlil, taqqoslash, kuzatuv hamda anketalash usullaridan foydalanilgan. Shuningdek, sohaga oid ilmiy adabiyotlar, statistik ma'lumotlar va amaliy tajribalar asosida umumlashtirilgan xulosalar shakllantirilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Dunyo mamlakatlarining barqaror rivojlanishini ta'minlash, ularning iqtisodiy makonining hududiy yaxlitligini kompleks rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash, shuningdek, iqtisodiy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish zarurati muvozanatli mintaqaviy infratuzilmani shakllantirish masalasini kun tartibiga olib chiqmoqda. Mazkur infratuzilmaning eng muhim tarkibiy qismlaridan biri logistika xizmatlari bo'lib, u bugungi kunda dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Hozirgi vaqtda hududlarni rivojlantirishga doir turli yondashuvlar, iqtisodiy omillar hamda resurslar taqsimotidagi tafovutlar ayrim hududlarning noqulay geografik joylashuvini yuzaga keltirmoqda. Shu munosabat bilan davlatimiz rahbari tomonidan temir yo'l tranziti imkoniyatlarini kengaytirish, aviatsiyani qulay, tezkor va sifatli xizmat ko'rsatadigan sohaga aylantirish, shuningdek, xalqaro tranzit yuklari uchun zamonaviy avtomobil yo'llari tarmog'ini rivojlantirish bo'yicha muhim vazifalar belgilab berilgan.

Transport-logistika tizimini rivojlantirishda xalqaro hamkorlikni kengaytirish ham muhim omillardan biridir. Qo'shni davlatlar bilan yangi transport yo'laklarini yaratish va tranzit imkoniyatlarini oshirish mamlakat iqtisodiyotiga qo'shimcha daromad keltiradi. Shu bilan birga, yangi ish o'rinlari yaratilishi va hududlarning iqtisodiy faolligi oshishiga xizmat qiladi.

O'zbekistonda logistika sohasi so'nggi yillarda jadal rivojlanayotgan strategik tarmoqlardan biri hisoblanadi. Mamlakatning Markaziy Osiyo markazida joylashgani tranzit va xalqaro yuk tashish jarayonlari uchun muhim logistika markaziga aylanish imkonini bermoqda. Asosiy logistika yo'nalishlariga quyidagilar kiradi:

- avtomobil transporti;
- temir yo'l yuk tashish;
- havo kargo xizmatlari;
- multimodal logistika;
- omborxonalar va distribyutorlik xizmatlari.

2025-yilda O'zbekiston transport-logistika tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi qabul qilindi.

Mazkur konsepsiyada:

- xalqaro yuk tashish hajmini 2 baravar oshirish;
- logistika xizmatlari eksportini kengaytirish;
- konteyner tashuvlarini ko'paytirish kabi ustuvor vazifalar belgilangan.

Ushbu vazifalarni amalga oshirish orqali Jahon bankining logistika samaradorligi indeksida yuqori o'rinlarni egallash maqsad qilingan. Hozirgi kunda Toshkent, Navoiy, Andijon va Termiz shaharlari xalqaro savdo yo'laklari uchun muhim logistika markazlari sifatida rivojlanib bormoqda.

Transport-logistika xizmatlari mamlakat iqtisodiyotining tizimli tarmoqlaridan biri bo'lib, respublikaning hududiy yaxlitligi hamda iqtisodiy makonining birligini ta'minlaydi. Shu sababli transport-logistika xizmatlarini rivojlantirish iqtisodiy o'sishning innovatsion modelini amalga oshirish va aholi turmush sifatini yaxshilashning muhim sharti hisoblanadi.

Transport-logistika xizmatlari ishlab chiqarishni joylashtirish jarayoniga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Transport kommunikatsiyalarini hisobga olmasdan ishlab chiqaruvchi kuchlarni oqilona joylashtirishga erishish qiyin. Bunda transportga bo'lgan ehtiyoj, tayyor mahsulotni tashish imkoniyati, xomashyo bazasi, transport yo'nalishlarining mavjudligi va ularning o'tkazuvchanligi kabi omillar muhim ahamiyat kasb etadi. Yuk tashishni ratsional tashkil etish alohida korxonalar, hududlar va umuman mamlakat ishlab chiqarish samaradorligining oshishiga xizmat qiladi.

Transport-logistika xizmatlarini rivojlantirish hududlarning barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi. Bu esa ijtimoiy, ishlab chiqarish, transport va boshqa muhandislik infratuzilmalarini rivojlantirish, tabiiy hamda tarixiy-madaniy muhitni muhofaza qilish tizimlarini takomillashtirishga imkon beradi. Transport tizimi yuk va yo'lovchi tashish orqali mamlakat xo'jalik majmuasining uzluksiz faoliyatini ta'minlaydi hamda iqtisodiyotning aksariyat tarmoqlari bilan o'zaro chambarchas bog'liq holda faoliyat yuritadi. Shu bois transportni yaxlit tizim va iqtisodiy rivojlanishning muhim mexanizmlaridan biri sifatida baholash mumkin.

Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, jahon transport xizmatlarining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 4,3 trillion AQSh dollarini yoki 6,9 %ni tashkil etadi. Har yili dunyo bo'yicha 110 milliard tonnadan ortiq yuk va 1 triliondan ziyod yo'lovchi tashilmoqda. Transport kompleksida band bo'lgan xodimlar soni esa 100 million kishidan oshadi¹.

Xususan, mamlakatimizda 2023-yil 1-yanvar holatiga ko'ra, transport xizmatlarini ko'rsatuvchi, ya'ni tashish va saqlash faoliyati bilan shug'ullanuvchi korxonalar va tashkilotlar soni 20 666 tani yoki ularning umumiy sonining 5,3 %ini tashkil etdi. Ulardan 20 451 tasi (99,0 %) kichik biznes subyektlari hissasiga to'g'ri keladi.

Transport xizmatlari hajmi amaldagi narxlarda transport jarayoniga bevosita bog'liq bo'lgan faoliyat turlaridan olingan daromadlar yig'indisi sifatida aniqlanadi. Bunga yuk ortish-tushirish ishlari, transport-ekspeditorlik xizmatlari, tashish xizmatlari va boshqa faoliyatlar kiradi. 2022-yilning yanvar–dekabr oylarida transport xizmatlari hajmi 81 006,6 milliard so'mni tashkil etib, 2021-yilga nisbatan ushbu xizmat turining o'sish sur'ati 112,4 %ga teng bo'ldi.

Transport xizmatlari tarkibida 2022-yilda:

- avtotransport xizmatlari — 10,3 %;
- havo transporti — 11,4 %;
- quvur transporti — 13,1 %;
- temir yo'l transporti — 14,2 %;
- yordamchi transport faoliyati — 51,0 % ulushni tashkil etdi.

O'rtacha kurs asosida AQSh dollarida hisoblanganda nominal YaIM 80,38 milliard dollarni tashkil etdi, bu 2021-yilga nisbatan 11,18 milliard dollarga ko'pdir. Aholi jon boshiga YaIM real ko'rinishda 3,5 %ga oshib, 21,15 million so'mdan 24,91 million so'mga (2254,9 AQSh dollari) yetdi. Taqqoslash uchun, 2021-yilda ushbu ko'rsatkich 5,3 %ga, 2020-yilda esa 0,1 %ga o'sgan edi.

Mamlakatimizda transport-logistika tizimini jadal rivojlantirish, transport infratuzilmasini yaxshilashga investitsiyalarni jalb qilish hamda yuk tashish bozorida sog'lom raqobat muhitini shakllantirish borasida izchil chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Transport sohasida yirik infratuzilma loyihalarining amalga oshirilishi hududlarning o'zaro bog'liqligini mustahkamlash va transport yo'laklarini diversifikatsiya qilish imkonini bermoqda.

Bugungi kunda umumiy foydalanishdagi avtomobil yo'llari uzunligi 42 371 kmni tashkil etadi, shundan 3834 km xalqaro ahamiyatga ega yo'llardir. Umumiy foydalanishdagi temir yo'llar uzunligi 7400 km bo'lib, ulardan 3145 km elektrlashtirilgan. Havo trassalari uzunligi 26 ming kmni, foydalanishdagi ichki suv yo'llari esa 550 kmni tashkil etadi. Shundan 280 km kema qatnovi uchun kafolatlangan suv yo'llaridir.

Respublikada xalqaro qatnovlar uchun ochiq bo'lgan jami 77 ta davlat chegarasidan o'tkazish punktlari mavjud bo'lib, ulardan 48 tasi avtomobil yo'llarida, 17 tasi chegaraoldi temir yo'l bekatlarida, 11 tasi aeroportlarda va 1 tasi daryo portida joylashgan.

So'nggi uch yil davomida chegara-o'tkazish punktlari infratuzilmasini yaxshilash va bojxona nazorati samaradorligini oshirish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirildi. Jumladan, "Yallama" va "Olot" chegara o'tkazish punktlarining rekonstruksiya qilinishi natijasida ularning o'tkazuvchanlik quvvati 4 barobarga oshdi. Bundan tashqari, xalqaro tavsiyalar va xavflarni boshqarish mezonlariga mos keluvchi "Yagona darcha" bojxona axborot tizimi ishga tushirildi.

Respublikada yuklarga ishlov berishning yillik quvvati 10,7 million tonnaga teng bo'lgan 16 ta yirik multimodal logistika markazlari faoliyat yuritmoqda. 2017–2024-yillar davomida yuk tashish ko'rsatkichlarining barqaror o'sish sur'atlari kuzatildi.

Xalqaro yuk tashish hajmi 1,8 barobarga oshib, 2024-yilda 59,6 million tonnani tashkil etdi. Shundan:

1 The World Bank: World Development Indicators. <http://data.worldbank.org/indicator>

- avtomobil transportida — 16,6 million tonna;
- temir yo'l transportida — 43,0 million tonna;
- havo transportida — 83 ming tonna yuk tashilgan.

Jahon bankining 2023-yildagi hisobotiga ko'ra, Logistika samaradorligi indeksida O'zbekiston 139 ta davlat orasida 88-o'rinni egalladi. Bu ko'rsatkich 2018-yildagi 99-o'ringa nisbatan sezilarli yaxshilanganini ko'rsatadi. Shuningdek, mamlakat MDH davlatlari orasida 5-o'rinni va Markaziy Osiyo davlatlari orasida 2-o'rinni egalladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, transport-logistika tizimini jadal rivojlantirish O'zbekistonning iqtisodiy salohiyatini oshirish, xalqaro bozordagi raqobatbardoshligini mustahkamlash hamda aholi farovonligini yuksaltirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Transport va logistika infratuzilmasining takomillashuvi ichki va tashqi savdo hajmlarining ortishiga, tranzit salohiyatining kengayishiga hamda hududlar o'rtasidagi iqtisodiy integratsiyaning mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, transport-logistika tizimida yaqin istiqbolda hal etilishi zarur bo'lgan ayrim masalalar mavjud bo'lib, ular quyidagilardan iborat:

- tashqi bozorlarga yuklarni yetkazib berish tizimlarini yanada takomillashtirish, xalqaro va mintaqaviy bozorlarga chiqish jarayonlarini soddalashtirish, chegara, bojxona va nazorat organlari o'rtasida axborot almashinuvi samaradorligini oshirish zarur;
- eksport-import operatsiyalarida transport-logistika xarajatlari ulushini kamaytirish, xizmatlar narxlarining raqobatbardoshligini oshirish va logistika xizmatlari sifatini yanada yaxshilash muhim ahamiyat kasb etadi;
- transport infratuzilmasi obyektlari va chegara-o'tkazish punktlarining o'tkazuvchanlik quvvatini kengaytirish orqali mamlakat tranzit salohiyatidan yanada samarali foydalanish imkoniyati mavjud;
- logistika xizmatlari bozorida 3PL va 4PL operatorlari faoliyatini rivojlantirish, kompleks logistika xizmatlarini kengaytirish hamda zamonaviy autsorsing mexanizmlarini joriy etish maqsadga muvofiq;
- logistika markazlari tarmog'ini kengaytirish, omborxonalar xo'jaligini modernizatsiya qilish va xalqaro yetkazib berish tizimlariga integratsiyani kuchaytirish zarur;
- transport-logistika sohasida raqamlashtirish darajasini oshirish, elektron logistika tizimlarini keng joriy etish hamda malakali kadrlar tayyorlash, qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimini zamonaviy talablar asosida takomillashtirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Mazkur yo'nalishlarda amalga oshiriladigan chora-tadbirlar transport-logistika xizmatlari samaradorligini oshirish, tranzit imkoniyatlarini kengaytirish va O'zbekistonning xalqaro logistika tizimidagi mavqeini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 9-avgustdagi "Transport to'g'risida"gi O'RBQ-706-sonli Qonuni <https://lex.uz/uz/docs/-5563039>
2. Umarova D.M., Bo'ronova M.A. *Logistika: o'quv qo'llanma*. – T.: "Cho'lpon", 2016. – 254 b.
3. Qulmuhammedov J.R., Aripjanov M.M., Nazarov K.M. *Logistika asoslari: o'quv qo'llanma*. – T.: "Fan va texnologiyalar", 2015. – 160 b.
4. Xo'jayev F.E., Po'latxo'jayev D.M., Aйтиyeva S.A. *Tijorat va servis logistikasi: o'quv qo'llanma*. – T.: TDIU "Iqtisodiyot", 2020. – 218 b.
5. Babayev N. *Logistika asoslari: darslik*. – Samarqand: "Step Sell" MChJ, 2023. – 292 b.
6. Dadaboyev Q. *Logistika: o'quv qo'llanma*. – T.: "Iqtisod-moliya", 2007. – 236 b.
7. The World Bank. *World Development Indicators*. – URL: [World Bank Data Indicators](https://data.worldbank.org/)
8. O'zbekiston Respublikasi qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. – URL: [Lex.uz milliy qonunchilik bazasi](https://lex.uz/)

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100